

Ks § 86

KS 2019/0151

040

Remissvar om utredningen Lite mer lika - Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att Ljungby kommun tillstyrker förslaget om översynen av kostnadsutjämnningen med ikraftträdande per den 1 januari 2020.

Sammanfattning av ärendet

Regeringen beslutade den 3 november 2016 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att göra en översyn av systemet för kostnadsutjämnning för kommuner och landsting, SOU 2018;74. Utredningen går under namn kostnadsutjämningsutredningen. Samtliga kommuner och landsting har fått möjlighet att lämna yttrande över betänkandet. Yttrandena ska vara inlämnade senast 17 maj 2019.

Den kommunalekonomiska utjämnningen består av inkomstutjämnning, kostnadsutjämnning, strukturbidrag, införandebidrag och regleringsbidrag/-avgift. Utredarens uppdrag var att utreda och uppdatera kostnadsutjämnningen. I direktiven anges att översynen ska överväga om det nuvarande systemet i tillräcklig grad fångar upp större samhällsförändringar och med anledning av detta eventuellt föreslå förändringar i de delmodeller som finns, nya delmodeller eller om delmodeller ska utgå. I uppdraget ingår också att analysera möjligheterna att förenkla utjämnningen. Förändringarna föreslås genomföras år 2020, vilket ställer krav på en snabb beredning i regeringskansliet.

Profilen i nuvarande utjämnningssystem är att kostnadsutjämnningen omfördelar från kommuner med i genomsnitt stark socioekonomi, tät bebyggelse och stor befolkning till kommuner med svag socioekonomi, gles bebyggelse och liten befolkning. Förslagen i utredningen förstärker nuvarande profil. De kommuner som tagit emot relativt sett flest flyktingar och nyanlända får ett högre utfall med utredningens förslag.

Kostnadsutjämnningen syftar till att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting att tillhandahålla invånarna service oberoende av opåverkbara, strukturella förhållanden. Systemet ska alltså inte utjämna för skillnader i ambitionsnivå eller effektivitet. Kostnadsutjämnningen är solidariskt finansierad inom kommunsektorn och staten har ingen del i finansieringen, till skillnad mot inkomstutjämnningen. I huvudsak grundar sig utjämnningen på skillnader i befolkningens sammansättning och bebyggelsestruktur.

Kommunstyrelsen

Förändringar som föreslås från utredaren handlar sammanfattningsvis om följande punkter:

Aktualitet. En rad kostnadsposter har inte uppdaterats alls sedan den förra utredningen. Exempel finns på merkostnadsberäkningar som daterar sig till nittiotalet. Uppdateringar är en av de viktigaste förklaringarna till de sammanlagda effekterna av förslagen.

Socioekonomi. Utjämnningen inom skolväsendet precis som i äldreomsorgen bör ta hänsyn till skillnader i behov utöver det som går att avläsa i form av strikta skillnader i kostnader. Det bör rimligen finnas fördyrade omständigheter när det gäller att beskriva förskole- och grundskoleverksamhet i kommuner med svagare socioekonomi. Utredaren föreslår att socioekonomi ska ingå i fler delmodeller än tidigare och att det blir en tydligare socioekonomisk profil i utjämnningen.

Gles bebyggelse. Utredaren föreslår en rad uppdateringar av beräkningar av merkostnader vid gles bebyggelse.

Växande och minskande befolkning. Merkostnadsersättningen för minskande befolkning föreslås fördubblas och en ny ersättning för minskat antal barn 1-5 år i förskolan införs.

Lön. Lönekompensationen ligger kvar men redovisas i respektive verksamhetsmodell istället för i separat lönemodell.

Kommunledningsförvaltningen bedömer att förändringarna sammantaget bidrar till att de ekonomiska förutsättningarna mellan kommunerna att tillhandahålla likvärdig service ökar jämfört med nuvarande system.

Dialog har förts med övriga ekonomichefer i kommunerna i Kronobergs län.

Kommunstyrelsens arbetsutskott behandlade ärendet den 30 april 2019, § 71, och beslutade föreslå kommunstyrelsen att för Ljungby kommun tillstyrka förslaget om översyn av kostnadsutjämnningen med ikraftträdande per den 1 januari 2020.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskott § 71/2019
Tjänsteskrivelse av ekonomichefen, 2019-04-16
PM yttrande över betänkandet, 2019-04-17
Presentation från SKL om utredningen Lite mer lika, 2019-03-27
Missiv till remiss, 2019-02-08
Utredningen Lite mer lika – SOU 2018:74

